

רוני לנדה: על גופתי המתה *Over My Dead Body*

11.06.22 – 30.04.22

אוצרת: מיה פרנקל טנא

בפרקטיקה האמנותית של רוני לנדה מותכים שני עולמות תוכן - האחד עוסק במדע ורפואה והשני בתולדות האמנות. על פניו מדובר בתחומים נפרדים, אולם מבט מעמיק חושף מגוון הקשרים, המקבלים ביטוי ויזואלי באובייקטים הפיסוליים המוצגים בתערוכה.

רפרנס מרכזי ביצירתה הוא ציורי זרי-פרחים הולנדיים מהמאה ה-17, המשתייכים לסוגת טבע-דומם. דימויים אלו, בעלי צבעוניות עזה ועושר של צורות ומרקמים, נדמים במבט ראשון ריאליסטיים אך למעשה אינם מייצגים מציאות, שכן בקומפוזיציות העמוסות שילבו האמנים פרחים מאזורים גיאוגרפיים מרוחקים הפורחים בעונות שונות. זאת בנוסף לאי-התאמה בין גובהם ומשקלם של הזרים העצומים לאגרטלים הקטנים בהם הם נתונים. מבחינה בוטנית מדובר בזרים בלתי-אפשריים, אולם כמושא לציור הם נושאים משמעויות תרבותיות וסמליות. ריבוי ומגוון הזנים מהווה ביטוי לעושר, מעמד חברתי ושפע כלכלי. בהתאם לרוח התקופה, שהייתה חדורה באמונה בנוכחות האלוהית, עצם הציור הריאליסטי נתפס כמעשה של כבוד לאל, ופרחים מסוימים כמו הוורד, השושן והסיגלית סימלו תמות ספציפיות בנצרות.¹ ברבים מן הציורים הזמן החולף וארעיותו של הטבע מתוארים באמצעות מעגל החיים של הפרח - הנצה, לבלוב, פריחה, קמילה וריקבון.

מקור השראה נוסף מצוי בדימויים אנטומיים שנוצרו בתקופת הרנסנס ועד למאה ה-19. מקורם בתרשימים ללימוד רפואה, שהיוו גם הצהרה על בני אדם כיצירי האל ועל טיבם של החיים והמוות. אחד האמצעים יוצאי-הדופן ללימוד אנטומיה היה מודל שעווה בדמות אישה בגודל טבעי, בעלת עיניי זכוכית ושיער אדם, לבושה ומעוטרת בתכשיטים. **ונוס האנטומית** של קלמנט סוסיני (Clemente Susini), שנוצרה ב-1780 התפרקה לשבע שכבות אנטומיות הכוללות את כל האיברים הפנימיים.² עיצובה כמעין 'יפהייה נמה' מייצר דיסוננס בין חיצוניותה לבין קרביה הפעורים. לעיניים מודרניות היא נראית מוזרה, דוגמת מובהקת ל'מאויים' (Uncanny) והבזוי, שלרוב נסתר מתחת למעטפת העור. בדומה להתבוננות אל תוך גוף אנושי, התעמקות בעבודות המוצגות בתערוכה מספקת חוויה מענגת ומרתיעה בו זמנית. המבט על האובייקט השלם הופך מפרק וחודרני, קליני ומציפני כאחד, המתחבר לעולמות המדע והרפואה או לחליפין לאינטימיות אנושית. הגוף מוצג כמכלול של רגעים אלימים, חושניים, ארוטיים ופגיעים. לעומת ונוס האנטומית, שגופה המושלם נטול כל פגע, הפרחים של רוני נושאים על פניהם עדויות למצבים אנושיים ולפיכך הם לעיתים פגומים ומצולקים. המיצב כולו מייצר ערבוב בין חוץ לפנים ללא היררכיה בין משיכה, רתיעה, יופי, כאב ועונג.

¹ Arthur K. Wheelock Jr., *From Botany to Bouquets: Flowers in Northern Art*, National Gallery of Art, Washington, 1999.

² Joanna Ebenstein, *The Anatomical Venus*, London: Thames & Hudson, 2016.

רוני לנדה (נ. 1986) חיה ועובדת בתל אביב. בוגרת תואר שני באמנות (MFA) מבצלאל, 2020. בוגרת תואר ראשון בעיצוב טקסטיל (B.design) משנקר, 2011. הציגה בתערוכות רבות בארץ ובעולם, ביניהן במוזיאון ישראל ירושלים, מוזיאון תל אביב לאמנות, בית העיר תל אביב, מוזיאון ינקו-דאדא עין-הוד, שבוע העיצוב ירושלים, גלריה בדפורד, קליפורניה, המוזיאון היהודי מוסקבה ועוד. עבודותיה נכללות באוספים פרטיים בארץ ובעולם ביניהם אוסף גלילה ברזילי-הולנדר, בריסל.